

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİLERİ DENETİM REHBERİ

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Rehber, Dernekler Denetçilerinin yapacakları denetim işlerine ait hususları belirlemek, 22/09/2004 tarih ve 25591 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri Yönetmeliğinde yer alan denetime ilişkin esaslara açıklık ve işlerlik getirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Rehber, İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçilerinin yapacakları denetim işlerine ilişkin hükümler ile denetim görevlerinin daha etkin, verimli ve süratli yapılmasını sağlamak bakımından göz önünde bulundurulması gereken temel esasları kapsar.

Hukuki dayanak

MADDE 3- (1) Bu Rehber, 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 263, 276 ve 508 inci maddeleri ile 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 24 üncü maddesine, 22/09/2004 tarih ve 25591 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri Yönetmeliği ile İçişleri Bakanlık Makamınının 30/09/2020 tarihli onaylarıyla yürürlüğe girmiş olan İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri Görev ve Çalışma Yönergesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Rehberde geçen;

- a) Bakan: İçişleri Bakanını,
  - b) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,
  - c) Genel Müdür: Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürünü,
  - ç) Genel Müdürlük: Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünü,
  - d) Denetçi: İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri ve Dernekler Denetçi Yardımcılarını,
  - e) Kuruluş: 04/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu ile 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre kurulan dernekler ve şubeleri ile üst kuruluşları, merkezleri yurt dışında bulunan kâr amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye’deki şube veya temsilciliklerini, 26/03/1987 tarihli ve 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun kapsamında bulunan birlik, federasyon veya benzeri teşekkülleri,
  - f) Sivil Toplum Birimi: İllerde İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğünü, ilçelerde İlçe Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü veya Şefliğini,
  - g) Yönetmelik: İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri Yönetmeliğini,
- ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Denetimin Kapsamı ve Amacı

Denetimin kapsamı

MADDE 5- (1) Derneklerin denetimlerinin risk analizlerine göre yapılması esastır. Genel Müdürlükçe derneklere yönelik suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanması

ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında yapılan risk analizleri sonucunda, derneklerin buldukları risk grupları yüksek, orta ve düşük olarak belirlenir. Genel Müdürlükçe yüksek ve orta risk grubunda yer alan derneklere yönelik hazırlanan denetim programı çerçevesinde, öncelikle suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında olmak üzere derneklerin genel denetimi yapılır.

(2) Düşük risk grubunda bulunan derneklere yönelik denetimler, derneklerin tüzüklerinde gösterilen amaçları doğrultusunda faaliyet gösterip göstermedikleri, defterlerini ve kayıtlarını mevzuata uygun olarak tutup tutmadıklarının ve dernek hakkında şikayet var ise şikayet konusu hususların incelenmesi ve rehberlik niteliğinde yapılır. Yapılan inceleme sırasında suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında bulgular edinilmesi durumunda, bu hususlar derneğin ileride denetlenmesini veya denetim programına alınmasını teminen Genel Müdürlüğe bildirilir.

(3) Genel denetim; Bakanlığa gönderilen ihbar veya şikâyet üzerine veya Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde kuruluşun tüm iş ve işlemlerinin denetlenmesidir. Özel denetim ise; Bakanlıkça belirlenen konularla sınırlı olmak üzere yapılan denetimdir.

(4) Kuruluşun denetimi için alınan Bakan onayında, hangi konularda denetim yapılacağı ve kuruluşun genel veya özel denetime tabi tutulacağı belirtilir.

(5) Denetim, onayda belirtilen konu ile sınırlıdır. Ancak denetim onayında konu belirtilmemiş ve kuruluşun genel denetiminin yapılması istenmiş ise, kuruluşun son yönetim kurulunun dönemine ilişkin defter ve kayıtlar ile faaliyetleri denetlenir. Ancak, son yönetim kurulunun görev süresi bir yıldan az ise denetime başlanılan tarihteki hesap dönemi ile önceki iki hesap dönemi de denetlenir. Konusu suç teşkil eden ve daha önceki yıllara ait iş ve işlemlere rastlanıldığında bu süreye bağlı kalınmaz.

(6) Genel denetimde; denetimin yapılacağı tarihten önceki son üç yıl içinde, Mülkiye Müfettişleri veya Dernekler Denetçileri tarafından kuruluşun genel denetimi yapılmışsa, bu denetimden sonraki işlemleri denetlenir.

(7) Genel denetimde, görev emrinde belirtilen duruma göre kuruluşun genel merkezinin denetimi ya da genel merkezi ile birlikte şube ve temsilciliklerinin de denetimi yapılır.

(8) Kuruluşun varsa her çeşit müessese ve eklentilerine ait işlemlerinin de mevzuata uygunluğu denetlenir. Ancak, kuruluşun ortak olduğu ticari şirketlerin denetimi yapılmaz.

Denetimin amacı

MADDE 6- (1) Denetimin amacı;

a) Derneğin, tüzüğünde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusunda ve mevzuata uygun olarak faaliyet gösterip göstermediğini, faaliyetleri ile ilgili işlem ve eylemlerinin doğruluk, verimlilik ve etkililik yönlerinden amacına uygun olup olmadığını belirlemek, derneklerin suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında farkındalıklarının artırılması ve kendilerini terörizmin finansmanı riskinden korumalarına yönelik önlemleri almaları ile dernekler mevzuatı kapsamında öngörülen yükümlülükleri konularında derneklerin genel denetimini yapmak ve derneklere rehberlik etmektir.

b) Uygulamada mevzuattan sapmalar varsa nedenlerini araştırıp, durumun düzeltilmesi için alınması gerekli önlemleri önermektir.

(2) Denetimin planlanması ve gerçekleştirilmesinde temel amaç ilgili mevzuata ilişkin olabilecek aykırılıkların tespit edilmesi ve derneklere rehberlik edilmesidir. Denetimin tüm aşamalarında derneklerin faaliyetlerinin devamı ve sürekliliği ilkesi çerçevesinde, derneklerin faaliyetlerini engelleyecek veya aksatacak herhangi bir işlem yapılamaz ve bu konuda gerekli

tüm tedbirler alınır. Derneğin faaliyetlerinin etkin ve verimli şekilde yürütülebilmesi için gereken kolaylık sağlanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Denetim Esas ve Usulleri

Denetimin yapılacağı yer

MADDE 7- (1) Denetim, kuruluşun yerleşim yerinde ve kuruluş yetkililerinin huzurunda yapılması esastır. Dernek yöneticileri istemeleri halinde denetim sırasında hazır bulunabilir veya üyelerinden birine, çalışanlarına, muhasebecisine veya üçüncü bir kişiye denetim sırasında hazır bulunması, istenilen defter ve belgelerin ibraz edilmesi ve bilgi verilmesi için yetki verebilir. Dernek yöneticileri ve ilgili kişilerden istenilecek bilgi ve belgelerin verilmesine ilişkin mevzuatta yer alan düzenlemeler saklıdır.

(2) Ancak, kuruluşun ikametgâhının denetimin sağlıklı yapılmasına elverişli olmadığı hallerde, bu durum gerekçeleri belirtilmek suretiyle bir tutanakla tespit edilir. Bu durumda öncelikle kuruluşun ikametgâhının bulunduğu yer sivil toplum biriminde denetim faaliyeti yürütülür. İlgili sivil toplum biriminde de uygun yer bulunmaması halinde durum bir üst yazı ile kuruluşun ikametgâhının bulunduğu yerin mülki idare amirine bildirilir. Denetim, mülki idare amirinin belirleyeceği kamu kurum ve kuruluşlarından birine ait başka bir yerde yapılır. Denetim, kuruluşun merkezinde yapılmayacak ve kuruluşun görevlileri hazır bulunamayacak ise denetim için alınan defter ve belgeler tutanak ile teslim alınır ve tutanak ile teslim edilir, bu durum düzenlenecek raporlarda ayrı bir madde olarak açıklanır.

Denetimde öncelik

MADDE 8- (1) Kuruluşun denetiminde akçeli birimlerin denetimine öncelik verilir.

(2) Denetime, kuruluşun kasaları, değerli kâğıtları ve gerektiğinde ambarları sayılarak işe başlanır. Hesapların incelenmesi ve sayımların yapılması bir günde bitirilmezse, kasa ve ambar, mühürlenir; bunlarla ilgili belge ve kayıtlara el konularak saptanır. İşe ertesi gün devam olunur. Sayım ve inceleme sonuçları bir tutanakla tespit edilir.

Denetimde incelenecek belgeler ve inceleme usulü

MADDE 9- (1) Kuruluşun iş ve işlemlerinin kontrolü için gerekli olan tüm defter ve belgeler;

- a) Kuruluşun tasdikli tüzüğü ve varsa diğer iç mevzuatı,
- b) İnceleme yapılacak dönemde tutulması zorunlu olan defterler;
  - 1) İşletme hesabı esasında defter tutulması halinde; karar defteri, üye kayıt defteri, evrak kayıt defteri ve işletme hesabı defteri,
  - 2) Bilanço esasında defter tutulması halinde; karar defteri, üye kayıt defteri, evrak kayıt defteri, yevmiye defteri ve büyük defter,
  - 3) Demirbaş defteri, alındı belgesi kayıt defteri ve envanter defterinin tutulması zorunlu olmadığından, tutulmuş ise bu defterler de incelenir.
- c) Gelir toplanmasında kullanılmak üzere bastırılmış olan alındı belgeleri ve aynı bağış alındı belgeleri,
- ç) Kuruluşun banka hesaplarına ilişkin hesap ekstreleri (Banka yetkililerince tasdik edilmiş olarak),
- d) Harcama belgeleri ve aynı yardım teslim belgeleri,
- e) Yetki belgeleri,
- f) Genel kurul evrakı;
  - 1) Toplantı duyurusuna ilişkin belge,

- 2) Toplantı açılış ve divan tutanakları,
- 3) Toplantıda verilen önergeler,
- 4) Oylamalar gizli yapılmışsa oy pusulaları, faaliyet, denetim ve mali raporlar,
- 5) Genel kurul sonuç ve varsa organlardaki değişiklik bildirim yazıları,
- g) Gelen giden evrak dosyaları,
- ğ) Dernek beyannameleri,
- h) Üyelikle ilgili yazışmalar;
  - 1) Üyelik müracaat dilekçeleri,
  - 2) Üyelik müracaatlarına verilen cevap yazıları,
  - 3) Varsa üyelikten ayrılma talep yazıları,
- i) Gayrimenkullerin tapu ve kullanım durumlarına ilişkin belgeler (Kira kontratı vb.) ,
- i) Taşıt araçlarına ilişkin ruhsat belgeleri,
- j) Sandığı ve ticari işletmesine ilişkin defter ve belgeler
- k) Kuruluşa ait sair belgeler.

(2) Denetime başlanılan tarih itibarıyla kasa ve ambar mevcudu ve banka hesap durumu, denetimi yapılacak döneme ilişkin banka hesap hareketlerini ve bakiyelerini gösteren banka yetkililerince tasdikli ekstreleri, borç ve alacak durumuna ilişkin belgeler kuruluşun yetkililerinden istenir ve bunlar üzerinden denetim yapılmaya başlanır.

(3) Denetimde inceleme tarama veya örnekleme usulü ile yapılır. Örnekleme usulü ile denetim sürdürülürken, mevzuata uygun olmayan hata ve eksiklerle karşılaşırsa, örnekleme oranı artırılır ve gerektiğinde tarama usulü ile inceleme yapılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Denetimde İncelenecek Hususlar

Tanıtıcı bilgiler

MADDE 10- (1) Denetlenen kuruluşun;

- a) Adı (Varsa kısa adı),
- b) Kütük numarası,
- c) Adresi ve telefonu,
- ç) Kuruluş yılı,
- d) Kullandığı işaret ve semboller,
- e) Şube sayısı,
- f) Temsilcilik sayısı,
- g) Üye sayısı,
- ğ) Üyesi olduğu üst kuruluşun adı,
- h) Üyesi olduğu veya katıldığı kuruluş, girişim, hareket, platform ve benzeri, tespit edilir.

Önceki denetim sonucu

MADDE 11- (1) Derneğin önceki denetiminde Mülkiye Müfettişleri veya Dernekler Denetçilerince tanzim edilen raporlar incelenir.

(2) 22/09/2004 tarih ve 25591 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri Yönetmeliğininin 46 ncı ve 52 nci maddeleri gereğince;

a) Önceki denetimlerde tespit edilen ve giderilmesi istenilen hata ve noksanlıkların giderilip giderilmediği,

b) Önceki denetimlerde yapılan eleştiri ve tavsiyelerin hangi ölçüde düzeltilip yerine getirildiği, bu hususta gerekli çabanın gösterilip gösterilmediği,

incelenir.

Kuruluş işlemleri

MADDE 12- (1) Türk Medeni Kanununun 59 uncu ve 60 ıncı maddeleri ile 94 üncü ve 98 inci maddeleri, Dernekler Yönetmeliğinin 5 inci ila 11 inci maddeleri gereğince;

a) Kurucular tarafından imzalanmış kuruluş bildirim (Dernekler Yönetmeliği EK-2'de bulunan) ve Dernekler Yönetmeliğinin 5 inci, 7 nci, 9 uncu ve 10 uncu maddesinde belirtilen diğer belgelerin kuruluşun kurulacağı yerin mülkî idare amirliğine verilip verilmediği,

b) Kuruluş bildiriminde, tüzükte ve belgelerde kanuna aykırılık veya noksanlık bulunmadığının mülki amirlik tarafından yazıyla derneğe bildirilip bildirilmediği, incelenir.

Yerleşim durumu

MADDE 13- (1) Türk Medeni Kanununun 51 inci; Dernekler Yönetmeliğinin 92 nci maddeleri gereğince;

a) Kuruluşun yönetim faaliyetleri, kuruluş bildiriminde ya da mülki amirliğe verilmiş olan yerleşim yeri değişiklik bildirim formunda belirtilen yerde (ikamet adresinde) yürütülüp yürütülmediği,

b) Yerleşim yerinde meydana gelen değişikliklerin (Dernekler Yönetmeliği Ek 24'te bulunan) Yerleşim Yeri Değişiklik Bildirimi Formu doldurulmak suretiyle, değişikliği izleyen kırk beş gün içinde, mülki idare amirliğine bildirilip bildirilmediği, incelenir.

Tüzük

MADDE 14- (1) Türk Medeni Kanununun 58 inci ve 60 ıncı; Dernekler Kanununun 4 üncü; Dernekler Yönetmeliğinin 5 inci ila 11 inci ve 92 nci maddeleri gereğince,

a) Kuruluşun tüzüğünde aşağıda belirtilen hususlara yer verilip verilmediği;

1) Kuruluşun adı ve merkezi,

2) Amacı ve bu amacı gerçekleştirmek için sürdürülecek çalışma konuları ve çalışma biçimleri ile faaliyet alanı,

3) Üye olma ve üyelikten çıkmanın şart ve şekilleri,

4) Genel kurulun toplanma şekli ve zamanı,

5) Genel kurulun görevleri, yetkileri, oy kullanma ve karar alma usul ve şekilleri,

6) Yönetim ve denetim kurullarının görev ve yetkileri, ne suretle seçileceği, asıl ve yedek üye sayısı,

7) Şubesinin bulunup bulunmayacağı, bulunacak ise şubelerin nasıl kurulacağı, görev ve yetkileri ile dernek genel kurulunda nasıl temsil edileceği,

8) Üyelerin ödeyecekleri giriş ve yıllık aidat miktarının belirlenme şekli,

9) Borçlanma usulleri,

10) İç denetim şekilleri,

11) Tüzüğün ne şekilde değiştirileceği,

12) Feshi halinde mal varlığının tasfiye şekli,

b) Kuruluşun tüzüğünde yer verilen hükümlerin mevzuata uygun olup olmadığı,

c) Kuruluşun tüzüğünde yapılan değişikliklerin, değişikliğin yapıldığı tarihi izleyen kırk beş gün içinde mülki idare amirliğine bildirilip bildirilmediği,

ç) Tüzükte yapılan değişikliklerde kanuna aykırılık veya noksanlık bulunmadığının mülki amirlik tarafından kuruluşu yazıyla bildirilip bildirilmediği, incelenir.

Üyelik

MADDE 15- (1) Türk Medeni Kanununun 63 üncü ila 69 uncu ve 93 üncü maddeleri, Dernekler Kanunu 23 üncü maddesi ile kuruluşun tüzüğüne üyelik koşulları ile ilgili hükümleri gereğince,

a) Kuruluşa üye olarak kabul edilmiş olanların, Türkiye’de yerleşme hakkına ve kuruluşun tüzüğünde belirtilen üye olabilme koşullarına sahip olup olmadıkları,

b) Üyelik müracaatlarının yazılı olarak yapılıp yapılmadığı ve kuruluşun yönetim kurulunca en çok otuz gün içinde karara bağlanarak sonucunun yazıyla başvuru sahibine bildirilip bildirilmediği,

c) Başvurusu kabul edilen üyenin, bu amaçla tutulan deftere kayıt edilip edilmediği,

ç) Üyelğe kabul edilenler ile üyeliği sona erenlerin adını, soyadını, doğum tarihini ve kimlik numarasını kabul edilme ve sona erme tarihinden itibaren kırk beş gün içinde merkezinin bulunduğu dernekler birimine bildirimini yapılıp yapılmadığı,

d) Üyelik için kanunda ve tüzükte aranan nitelikleri sonradan kaybedenlerin, yazılı bildirilmek kaydıyla üyelikten çıkmak isteyenlerin, tüzük hükmü gereği üyelikten çıkarılmış olanların, ölüm ve sair nedenlerle üyelikleri sona erenlerin kuruluştaki üyelik kayıtlarının silinip silinmediği,

e) Kuruluşun üyeleri arasında eşitliği bozan uygulamaların yapılıp yapılmadığı,

f) Her üyeye kuruluşun faaliyetlerine ve yönetimine katılma hakkı verilip verilmediği, her üyeye eşitlik ilkesi gereği genel kurulda bir oy hakkı verilip verilmediği ve üyelerin, oylarını şahsen kullanıp kullanmadıkları, incelenir.

Defterler ve kayıt usulü

MADDE 16- (1) Dernekler Kanununun 11 inci; Dernekler Yönetmeliğinin 31 inci ila 36 ncı, 39 uncu, 43 üncü ve 44 üncü maddeleri gereğince,

a) Defter tutma esasının belirlenmesinde Dernekler Yönetmeliğinin 31 inci maddesinde belirtilen hükme uygun hareket edilip edilmediği,

b) Tutulması zorunlu olan ve aşağıda belirtilen defterlerin mevcut olup olmadığı,

1) İşletme hesabı esasında defter tutulması halinde; karar defteri, üye kayıt defteri, evrak kayıt defteri ve işletme hesabı defteri,

2) Bilanço esasında defter tutulması halinde; karar defteri, üye kayıt defteri, evrak kayıt defteri, yevmiye defteri ve büyük defter,

3) Demirbaş defteri, alındı belgesi kayıt defteri ve envanter defteri ile diğer yardımcı defterler zorunlu olmayıp isteğe bağlı olarak tutulabilir.

c) Defterlerin tasdik işlemleriyle ilgili olarak Dernekler Yönetmeliğinin 36 ncı maddesi hükümlerine uyulup uyulmadığı,

ç) Bu defterlerin şekli ve tutulma usulü hakkında, Dernekler Yönetmeliğinin 32 nci, 33 üncü, 43 üncü ve 44 üncü maddeleri ile İçişleri Bakanlığınca yayımlanan “Dernekler Tarafından Tutulan Üye Kayıt Defterinde Bulunması Gereken Bilgiler ile Bu Defterin Şekli Hakkında 2006/1 Sayılı Tebliğ” ve “Dernekler Tarafından Tutulan Karar, Evrak Kayıt, Demirbaş ve İşletme Hesabı Defterlerinde Bulunması Gereken Bilgiler ile Bu Defterlerin Şekli Hakkında 2007/2 Sayılı Tebliğ” hükümlerine uyulup uyulmadığı,

d) Defterlerin kayıtlarının, Dernekler Yönetmeliğinin 34 üncü maddesinde belirtilen zamanda işlenip işlenmediği,

e) Tutulması zorunlu olan defterlerin düzenli olarak muhafaza edilip edilmediği,

f) Defter ve belgelerin okunamayacak hale gelmesi veya kaybolması halinde, öğrenme tarihinden itibaren on beş gün içinde dernek merkezinin bulunduğu yerin yetkili mahkemesine başvurularak zayi belgesi alınıp alınmadığı,

incelenir.

Yetki belgeleri

MADDE 17- (1) Dernekler Kanununun 11 inci ve Dernekler Yönetmeliğinin 46 ncı ve 47 nci maddeleri gereğince,

a) Yönetim Kurulu asıl üyeleri ile Kanunun 24 üncü maddesine göre temsilci olarak görevlendirilenler hariç, kuruluş adına gelir tahsil edecek kişi veya kişiler, bir yıllık süreyi aşmamak üzere yetki süresi de belirtilmek suretiyle yönetim kurulu kararı ile tespit edilerek, bu kişiler adına yönetim kurulu başkanı tarafından onaylanan yetki belgesi (Dernekler Yönetmeliği EK- 19) düzenlenip düzenlenmediği,

b) Dernek adına gelir tahsil etmekle yetkili olan kişiler, tahsil ettikleri paraları otuz gün içerisinde dernek saymanına teslim ederler veya derneğin banka hesabına yatırır. Ancak, tahsilatı 5.000 Türk Lirasını geçenler, otuz günlük süreyi beklemezsiniz tahsil ettikleri parayı en geç iki iş günü içinde derneğin banka hesabına yatırıp yatırmadıkları,

c) Adlarına yetki belgesi düzenlenmemiş kişilerce gelir tahsilatı yapılıp yapılmadığı,

ç) Yetki belgesinin süresi sona ermesine rağmen yenilenmemiş yetki belgeleriyle gelir tahsilâtına devam edilip edilmediği,

d) Yetki belgesinin süresinin bitmesi, yönetim kurulunca bu yetkinin iptal edilmesi veya adına yetki belgesi düzenlenen kişinin görevinden ayrılması, ölümü, işine veya görevine son verilmesi gibi hallerde, verilmiş olan yetki belgelerinin kuruluşun yönetim kuruluna bir hafta içinde teslim edilip edilmediği,

incelenir.

Alındı belgeleri

MADDE 18- (1) Dernekler Kanununun 11 inci ve Dernekler Yönetmeliğinin 38 inci ve 39 uncu maddeleri ile 42 nci ila 45 inci maddeleri gereğince,

a) Gelirlerinin tahsilinde kullanılan alındı belgelerinin, Dernekler Yönetmeliği EK-17'de gösterilen biçim ve ebatla ve Dernekler Yönetmeliğinin 42 nci maddesinde belirtilen şekilde bastırılmış olup olmadığı,

b) Bastırılan alındı belgelerinin seri ve sıra numaraları ile diğer baskı işlerinde kusur bulunup bulunmadığı, sayman üyece kontrol edilerek, matbaadan bir tutanak ile teslim alınıp alınmadığı,

c) Alındı Belgesi Kayıt Defteri tutulmakta ise bastırılan alındı belgelerinin, Dernekler Yönetmeliğinin 44 üncü maddesinde belirtilen şekilde Alındı Belgesi Kayıt Defterine kaydedilip kaydedilmediği,

ç) Alındı belgelerinin, eski ve yeni saymanlar arasında tutanakla devir tesliminin yapılıp yapılmadığı,

d) Alındı belgelerinin, gelir tahsil etme görev ve yetkisine sahip bulunanlara, sayman üye tarafından imza karşılığı verilerek kullanıldıktan sonra imza karşılığı geri alınmış olup olmadığı,

e) Alındı belgelerinin kullanımında Dernekler Yönetmeliğinin 45 inci maddesinde belirtilen usule uyulup uyulmadığı,

f) Kullanılmış olan alındı belgelerinin 5 yıl süreyle saklanılıp saklanılmadığı,

g) Aynı bağışların tahsilinin Dernekler Yönetmeliğinin 38 inci maddesinde belirtilen şekilde bastırılmış olan "Aynı Bağış Alındı Belgesi" ile yapılıp yapılmadığı,

incelenir.

Gelir işlemleri

MADDE 19- (1) Dernekler Kanununun 11 inci, 32 nci ve Dernekler Yönetmeliğinin 38 inci maddeleri gereğince,

a) Gelirlerin alındı belgesi ile ya da bankalar aracılığıyla toplanılıp toplanılmadığı,

b) Gelirlerin bankalar aracılığı ile toplanılması halinde bunların, ilgili bankalar tarafından düzenlenen dekont veya hesap özeti gibi belgelerle belgelendirilip belgelendirilmediği,

c) Kişi, kurum veya kuruluşlar tarafından kuruluşa yapılan bedelsiz mal ve hizmet teslimlerinde “Aynı Bağış Alındı Belgesi” düzenlenip düzenlenmediği,

ç) Gelirlerin tamamının gelir defterine doğru bir şekilde kaydedilip kaydedilmediği,

d) Yedi bin Türk lirasını aşan her türlü gelir ile tahsilatın bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapılıp yapılmadığı, incelenir.

Gider işlemleri

MADDE 20- (1) Dernekler Kanununun 11 inci ve 30 uncu maddesinin (a) bendi ile 32 inci maddesinin (u) bendi; Türk Medeni Kanununun 90 ıncı ve Dernekler Yönetmeliğinin 38 inci ila 41 inci maddeleri gereğince,

a) Harcamaların, kuruluşun tüzüğünde belirtilen amacına uygun olarak yapılmış olup olmadığı,

b) Harcamaların, fatura, perakende satış fişi, serbest meslek makbuzu, gider pusulası (Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi kapsamında bulunan ödemeleri için gider pusulası, bu kapsamda bulunmayanlar için gider makbuzu düzenlenir.) ve gider makbuzu gibi belgelerle belgelendirilip belgelendirilmediği,

c) Harcamaların gider defterine doğru bir şekilde kaydedilip kaydedilmediği,

ç) Aynı yardımların tesliminin Dernekler Yönetmeliğinin 38 inci maddesinde belirtilen şekilde bastırılmış olan “Aynı Yardım Teslim Belgesi” ile yapılıp yapılmadığı,

d) Harcama belgeleri, kaydedildikleri defterlerdeki sayı ve tarih düzenine uygun olarak 5 yıl süreyle saklanıp saklanmadığı,

e) Kuruluşun tutmakta olduğu defter tutma usulüne uygun olarak, yıl sonlarında (31 Aralık) işletme hesabı tablosu veya bilanço ve gelir tablosu düzenlenip düzenlenmediği,

f) Kuruluşun gelir ve gider kayıtlarına ve bunlara ilişkin belgelere göre; dönem içindeki gelir ve giderler, önceki dönemden devir, banka, kasa, varsa borç ve alacak vb. ile ilgili hesaplar arasında mutabakat bulunup bulunmadığı,

g) Yedi bin Türk lirasını aşan her türlü gider ve ödemelerini bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapılıp yapılmadığı, incelenir.

Genel kurul toplantıları

MADDE 21- (1) Türk Medeni Kanununun 62 nci, 72 nci ila 82 nci; Dernekler Kanununun 23 üncü; Dernekler Yönetmeliğinin 12 nci ila 17 nci maddeleri ve dernek tüzüğünün ilgili hükümleri gereğince,

a) Kuruluş bildiriminde, tüzükte ve belgelerde kanuna aykırılık veya noksanlık bulunmadığının mülki amirlik tarafından yapılan yazılı bildirimini izleyen altı ay içinde ilk genel kurul toplantısının yapılarak zorunlu organlarının oluşturulup oluşturulmadığı,

b) Olağan genel kurul toplantısının, tüzüğünde belirtilen zamanda yönetim kurulunun çağrısı üzerine yapılıp yapılmadığı,

c) Genel kurulun toplantıya çağırılması, toplantı yeri, toplantı yeter sayısı, toplantı usulü ve toplantı ile ilgili diğer konularda Türk Medeni Kanunu, Dernekler Yönetmeliği ve kuruluşun tüzüğünde bulunan ilgili hükümlere uyulup uyulmadığı,

ç) Şube olağan genel kurul toplantılarının, merkez olağan genel kurul toplantılarından en az iki ay önce tamamlanıp tamamlanmadığı ve genel kurul sonuç bildiriminin bir örneğinin toplantının yapıldığı tarihi izleyen kırk beş gün içinde mülki idare amirliğine ve genel merkezlerine bildirilip bildirilmediği,

d) Olağan veya olağanüstü genel kurul toplantılarını izleyen kırk beş gün içinde Dernekler Yönetmeliği'nin 17 nci maddesinde belirtilen genel kurul sonuç bildirimini ve eklerinin yönetim kurulu başkanı tarafından mülki idare amirliğine verilip verilmediği,

e) Türk Medeni Kanununun 76 ncı maddesi hükmü çerçevesinde bütün üyelerin bir araya gelmeksizin yazılı katılımıyla ya da üyelerinin tamamının kanunda yazılı çağrı usulüne uymaksızın bir araya gelerek almış olduğu (Organlarının seçimi ve tüzük değişikliği) kararların alındığı tarihi izleyen kırk beş gün içinde Dernekler Yönetmeliğinin 17 nci maddesinde belirtilen şekilde yönetim kurulu başkanı tarafından mülki idare amirliğine bildirilip bildirilmediği,

f) Kuruluşun, organlarında meydana gelen değişikliklerin, Dernekler Yönetmeliği EK-25'deki "Organlarındaki Değişiklik Bildirimi" formunun doldurulmak suretiyle, değişikliği izleyen kırk beş gün içinde mülki idare amirliğine bildirilip bildirilmediği,

g) Genel kurul ve yönetim kurulu toplantıları elektronik ortamda yapılmış ise Dernekler Yönetmeliğinin 15/A maddesine uygun hareket edilip edilmediği, incelenir.

Faaliyetleri

MADDE 22- (1) Türk Medeni Kanununun 90 ıncı ve 92 nci, Dernekler Kanununun 5 inci ve 30 uncu; Dernekler Yönetmeliğinin 26 ncı ila 30 uncu maddeleri gereğince,

a) Tüzüğünde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları dışında faaliyette bulunup bulunmadığı,

b) Anayasa ve kanunlarla açıkça yasaklanan amaçları veya konusu suç teşkil eden fiilleri gerçekleştirmek amacıyla faaliyette bulunup bulunmadığı,

c) Askerliğe, millî savunma ve genel kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerinde bulunup bulunmadığı ve bu amaçları gerçekleştirmek üzere kamp veya eğitim yerleri açıp açmadığı, üyeleri için özel kıyafet veya üniforma kullanıp kullanmadığı,

ç) Merkezleri yurtdışında bulunan dernek veya kar amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye'de doğrudan faaliyette veya iş birliğinde bulunmaları, temsilcilik veya şube açmaları, dernek veya üst kuruluş kurmaları veya kurulmuş dernek veya üst kuruluşlara katılmaları durumunda İçişleri Bakanlığından izin alıp almadıkları,

d) Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı dernek ve benzeri kuruluşların, yıllık faaliyet raporlarının (Dernekler Yönetmeliği (EK- 8)) doldurularak takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar yerleşim yerinin bulunduğu ilin valiliğine verilip verilmediği,

e) Türkiye'de etkinlikte bulunmasına izin verilen yabancı dernek veya kar amacı gütmeyen kuruluşun Türkiye'de yürütmekte olduğu faaliyetlerinin bu kuruluşun statüsü ve derneklerle ilgili mevzuat hükümlerine uygun yürütülüp yürütülmediği, incelenir.

Şube kuruluşu

MADDE 23- (1) Türk Medeni Kanununun 94 üncü, Dernekler Kanununun 3 üncü ve Dernekler Yönetmeliğinin 7 nci ve 8 inci maddeleri gereğince,

a) Dernek tüzüğünde şube açabileceğinin belirtilmiş olup olmadığı,

b) Derneğin genel kurulunda, şube açılması ve bu işlemlerin yürütülmesi konusunda yönetim kuruluna yetki verilmesi hususunda kararın alınıp alınmadığı,

c) Dernek Yönetim Kurulunca şube açma konusunda yetkilendirilen en az üç kişilik kurucular kurulu tarafından, Dernekler Yönetmeliğinin 7 nci maddesinde belirtilen kuruluş bildirimini ve eklerinin şube açılacak yerin en büyük mülki amirliğine verilip verilmediği,

ç) Kuruluş bildiriminde ve ekli belgelerde kanuna aykırılık veya noksanlık bulunmadığının mülki amirlik tarafından yazıyla şube kurucularına bildirilip bildirilmediği,

d) Çocuk derneği şubesinin kurucu üyeleri arasında tüzel kişilerin ve 18 yaşını doldurmuş olanların olup olmadıkları, incelenir.

Beyanname

MADDE 24- (1) Dernekler Kanununun 19 uncu ve Dernekler Yönetmeliğinin 83 üncü maddeleri gereğince,

a) Her takvim yılının ilk dört ayı içinde bir önceki yıla ait beyannamenin (Dernekler Yönetmeliği EK- 21) kuruluşun yönetim kurulu başkanı tarafından doldurularak mülki idare amirliğine verilip verilmediği,

b) Şubeler tarafından, mülki idare amirliğine verilen beyannamelerin birer örneğinin bağlı buldukları derneğe de verilip verilmediği,

c) Mülki amirliğe verilmiş olan beyannamenin gerçeğe uygun olarak doldurulup doldurulmadığı, incelenir.

Yurt dışından yardım alma

MADDE 25- (1) Dernekler Yönetmeliğinin 18 inci ve 19 uncu maddeleri gereğince,

a) Kuruluşun yurtdışından aldığı aynı veya nakdi yardımlar kullanılmadan önce Dernekler Yönetmeliği Ek- 4/A'da belirtilen "Yurt Dışından Yardım Alma Bildirimi"ni doldurup mülki idare amirliğine bildirimde bulunup bulunmadığı,

b) Nakdi yardımların bankalar aracılığı ile alınıp alınmadığı,

c) Yurt dışından alınan yardımların amacına uygun (varsa, yurt dışındaki kişi, kurum veya kuruluşlarla yapılan protokol, sözleşme ve benzeri hükümlerine) olarak kullanılıp kullanılmadığı,

ç) Dernekler Kanununun 21 inci maddesi gereğince, kuruluşlar tarafından yurtdışından alınacak yardımların veya yurt dışına yapılacak yardımların Dernekler Yönetmeliğinin 18 inci maddesine uygun olarak mülki idare amirliğine bildirim yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediği,

d)Yurt dışına yardım yapacak dernekler ve Kanunun 5 inci maddesi kapsamında faaliyet izni verilen yabancı dernekler ile yabancı vakıflar ve kar amacı gütmeyen kuruluşların, yardım yapılmadan önce Ek-4/B'de belirtilen Yurt Dışına Yapılacak Yardım Bildirimini, yardım gerçekleştirildikten sonra ise Ek-4/C'de belirtilen Yurt Dışına Yapılan Yardım Faaliyet Sonuç Bildirimini Dernekler Yönetmeliğinin 18 inci maddesinde belirtilen sürelerle ve Dernekler Yönetmeliğinin 18 ve 19 uncu maddesinde belirtilen usule uygun olarak verip vermedikleri,

e) Yurt dışına finans kuruluşları aracılığı ile veya yolcu beraberinde gönderilecek yardımların Dernekler Yönetmeliğinin 18 inci maddesine uygun olarak yapılıp yapılmadığı, incelenir.

Taşınmaz mallar

MADDE 26- (1) Dernekler Kanununun 22 nci ve Dernekler Yönetmeliğinin 93 üncü maddeleri gereğince,

a) Kuruluş için gerekli olan taşınmaz malların satın alınması veya mevcut taşınmaz malların satılması için genel kurulunda yönetim kuruluna yetki verilip verilmediği,

b) Kuruluşun edindiği taşınmazları, tapuya tescilinden itibaren otuz gün içinde Dernekler Yönetmeliği EK- 26'da gösterilen "Taşınmaz Mal Bildirimini Formu" doldurmak suretiyle mülki idare amirliğine bildirilip bildirilmediği,

c) Kuruluşun taşınmaz mallarının bu kuruluşun yararı doğrultusunda kullanılmakta olup olmadığı,

incelenir.

Ortak projeler

MADDE 27- (1) Dernekler Kanununun 10 uncu ve Dernekler Yönetmeliği'nin 91 inci maddeleri gereğince,

- a) Yürütülen projenin toplumun ihtiyaç ve sorunlarına yönelik çözümler üretecek ve toplumsal gelişmeye katkı sağlayacak nitelikte olup olmadığı,
  - b) Kuruluş ile kamu kurum veya kuruluşu arasında proje yürütülmesine yönelik bir protokol yapıp yapılmadığı,
  - c) Yürütülen projedeki katkı oranlarının Dernekler Kanununun 10 uncu maddesinde belirtilen asgari şartlara uygun olup olmadığı,
  - ç) Proje çerçevesinde yapılacak harcamalar için ortak bir hesap açılarak harcamaların bu hesaptan yapıp yapılmadığı,
- incelenir.

İşlemlerin elektronik ortamda yapılması

MADDE 28- (1) Dernekler Yönetmeliğinin 96 ncı ve 97 nci maddeleri gereğince, Bilanço esasına göre defter tutan kuruluş ile kamu yararına çalışan derneğin;

- a) İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğünden "kullanıcı adı ve şifresini" alıp almadığı,
  - b) Kuruluşun yetkililerinin değişmesi durumunda bu değişikliği mülki idare amirliğine bildirerek yeni şifre alınıp alınmadığı,
  - c) Dernekler Yönetmeliği çerçevesinde mülki idare amirliğine vermekle yükümlü oldukları ve örneği bu Yönetmeliğin ekinde yer alan belgelerden; Genel Kurul Sonuç Bildirimi (EK- 3), Yurtdışından Yardım Alma Bildirimi (EK- 4/A), Yurt Dışına Yapılacak Yardım Bildirimi (EK-4/B), Yurt Dışına Yapılan Yardım Faaliyet Sonuç Bildirimi (EK-4/C), Yetki Belgesi (EK-19), Dernek Beyannamesi (EK- 21), Yerleşim Yeri Değişiklik Bildirimi (EK- 24), Dernek Organlarındaki Değişiklik Bildirimi (EK- 25) ve Taşınmaz Mal Bildirimi (EK- 26) formlarının Genel Müdürlüğün web sayfası üzerinden, kullanıcı adı ve şifresi kullanılmak suretiyle elektronik olarak doldurulup doldurulmadığı,
- incelenir.

Tanınan hak ve izinler

MADDE 29- (1) Dernekler Kanununun 27 nci ve 28 inci maddeleri ile Dernekler Yönetmeliğinin 48 inci ila 53 üncü maddeleri gereğince,

- a) Cumhurbaşkanınca kamu yararına çalıştığı tespit edilmiş olan kuruluşun;
    - 1) Son bir yıl içindeki 200.000 Türk Lirasını geçen alım ve satım işlemlerinin rekabet koşullarına uygun yapıp yapılmadığı,
    - 2) Yıl içinde elde ettiği gelirinin en az yarısının, amacının gerçekleştirilmesi için harcanılıp harcanılmadığı,
    - 3) Sahip olduğu mal varlığı ve yıllık gelirinin, amacını gerçekleştirecek düzeyde olup olmadığı,
  - b) Kuruluşun adında Türk, Türkiye, Milli, Cumhuriyet, Atatürk, Mustafa Kemal, Şehit, Gazi kelimeleri ile bunların baş ve sonlarına getirilen eklerle oluşturulan kelimeler kullanılmakta ise, bu kelimelerin kullanılabilmesi için İçişleri Bakanlığından izin alınıp alınmadığı,
- incelenir.

Lokal işlemleri

MADDE 30- (1) Dernekler Kanununun 26 ncı ve Dernekler Yönetmeliği'nin 56 ncı ila 71 inci maddeleri gereğince,

- a) Kuruluşun lokali olarak açılmış olan yer için mülki idare amirliğinden “Lokal Açma ve İşletme İzni” alınıp alınmadığı,
- b) Lokal olarak açılan yerin yerleşim yerinin değiştirilmesi halinde bu yer için tekrar izin alınıp alınmadığı,
- c) Lokalin başka gerçek veya tüzel kişi ile ortaklaşa kullanılıp kullanılmadığı,
- ç) Lokalin, Dernekler Yönetmeliğinin 57 nci maddesinde belirtilen lokal açılmayacak yerlerde açılıp açılmadığı,
- d) Lokal, kuruluşun yerleşim yerinin bulunduğu binada açılmış ise bu yerin iç kapı girişinin diğer bağımsız bölüm veya oda ve benzeri gibi bölümlerden ayrı olup olmadığı ile bunlara açılan kapılarının bulunup bulunmadığı,
- e) Lokalin hangi kuruluşa ait olduğunun belirtildiği en az 50x75 cm ebadında “...Lokali” ibaresinin yazılı olduğu levha ile en az 20x30 cm ebadında “Üye olmayan giremez” ibaresinin yazılı olduğu levhanın, dışarıdan ilk bakışta görülebilecek bir yere asılıp asılmadığı,
- f) Lokale, yönetim kurulu kararıyla sorumlu bir müdür tayin edilerek mülki idare amirine bildirilip bildirilmediği ile sorumlu müdür değişikliği olduğunda bu değişikliğin de on beş gün içinde mülki idare amirliğine bildirilip bildirilmediği,
- g) Lokalde alkollü içki verilmekte ise mülki idare amirliğinden “Lokalde Alkollü İçki Verme İzni” alınıp alınmadığı,
- ğ) Lokalde alkollü içki satışı yapılmakta ise Ticaret Odasından içki satış belgesi alınıp alınmadığı,
- h) Alkollü içki kullanılmasına izin verilen lokalde içki servisinin sadece izin verilen yerde yapılıp yapıldığı ve bu lokalde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılıp çalıştırılmadığı,
- ı) Lokalde çalışanlar için kuruluşun yönetim kurulu başkanının imzasını taşıyan bir kimlik belgesi düzenlenerek, çalışanların lokalde buldukları sürece bu kimliği ilk bakışta görülebilecek şekilde üzerlerinde taşıyıp taşımadıkları,
- i) Lokalin, Dernekler Yönetmeliğinin 63 üncü maddesinde belirtilen usule uygun olarak yönetim kurulunca hazırlanmış yönergeye göre işletilip işletilmediği,
- j) Lokalden yararlanan üyelerin, Dernekler Yönetmeliğinin 64 üncü maddesinde belirtilen şekilde hazırlanmış lokal kimlik kartını; üyelerin beraberinde gelen misafirlerin ise misafir kartlarını lokalde buldukları sürece üzerlerinde taşıyıp taşımadıkları,
- k) Lokalde üyelere ücret karşılığında mal ve hizmet satışı yapılmakta ise kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirilip ettirilmediği, incelenir.

Kuruluşun sandığı

MADDE 31- (1) Dernekler Kanununun 12 nci ve Dernekler Yönetmeliğinin 72 nci ile 82 nci maddeleri gereğince,

- a) Kuruluşun tüzüğünde sandık kurulacağına dair açık hüküm bulunup bulunmadığı,
- b) Kuruluşun genel kurulunca sandık kurulması için karar alınıp alınmadığı,
- c) Kuruluş tarafından kurulan sandığın, üyelerine kar payı dağıtmamak, gelir, faiz veya başka adlarla üyelerine para aktarmamak şartıyla, üyelerinin yiyecek, giyecek gibi zaruri ihtiyaç maddelerini ve diğer mal ve hizmetlerle kısa vadeli kredi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmuş olup olmadığı,
- ç) Sandığa üyelik işlemlerinde “Sandığa, ilgili kuruluşun merkez ve şubelerine kayıtlı üyeler dışında üye kabul edilmez. Sandıklara üye olmak isteğe bağlıdır.” Hükmüne uyulup uyulmadığı,
- d) Dernekler Yönetmeliğinin 74 üncü maddesinde belirtilen hususları ihtiva eden ve kuruluşun yönetim kurulunca hazırlanıp genel kurulca kabul edilen bir sandık yönergesinin bulunup bulunmadığı,

e) Sandığın faaliyete geçmesi için Dernekler Yönetmeliğinin 75 inci maddesinde belirtilen hususların yerine getirilip getirilmediği,

f) Sandık genel kurulunun, kuruluşun tüzüğünün ilgili hükümlerine uygun yapılarak organlarının oluşturulup oluşturulmadığı,

g) Sandığa ait tutulması zorunlu olan ve Dernekler Yönetmeliğinin 82 nci maddesinde belirtilen defterlerin notere veya sivil toplum birimine tasdik ettirilip ettirilmediği ve usulüne uygun bir şekilde tutulmuş olup olmadığı,

ğ) Sandığın hesap ve faaliyetlerinin, kuruluşun ve sandığın denetim kurulları tarafından en az yılda bir kez olmak üzere denetiminin yapılıp yapılmadığı, incelenir.

Temsilcilik

MADDE 32- (1) Dernekler Kanununun 24 üncü maddesi gereğince,

a) Temsilcilik açılması konusunda yetkili organ kararı alınıp alınmadığı,

b) Temsilci olarak görev yapan kişilerin kuruluşun yönetim kurulunca yetkilendirilip yetkilendirilmediği

c) Temsilciliğin adresinin, temsilci olarak görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından o yerin mülkî idare amirliğine yazılı olarak bildirilip bildirilmediği, incelenir.

Platform oluşturma

MADDE 33- (1) Dernekler Kanunu'nun 25 inci ve Dernekler Yönetmeliğinin 94 üncü maddeleri gereğince,

a) Oluşturulan platformun kuruluşun amacı ile ilgisi bulunup bulunmadığı,

b) Platformun oluşturulabilmesi için kuruluşun yetkili organınca karar alınıp alınmadığı,

c) Oluşturulan platformda kuruluşu temsil edecek kişi veya kişiler için yetkili organın kararının bulunup bulunmadığı,

ç) Platformun faaliyete geçebilmesi için temsilciler tarafından mutabakat tutanağı düzenlenip düzenlenmediği,

d) Mutabakat tutanağında platformun oluşturulma amacı, çalışmaların yürütüleceği yerleşim yeri; yönetim grubu üyeleri ile koordinatörün isimlerinin belirlenip belirlenmediği, incelenir.

Yayımlar

MADDE 34- (1) 5187 sayılı Basın Kanununun 4 üncü, 5 inci, 7 nci ve 10 uncu maddeleri gereğince,

a) Basılmış eserde zorunlu bilgilere (basıldığı yer ve tarih, basımcının ve varsa yayımcının adları, varsa ticari unvanları ve işyeri adresleri, ayrıca süreli yayında yönetim yeri, sahibinin, varsa temsilcisinin, sorumlu müdürün adları ve yayının türü) yer verilip verilmediği,

b) Süreli yayınlarda sorumlu müdür atanıp atanmadığı,

c) Süreli yayınların çıkarılabilmesi için, kaydedilmek üzere yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığına beyanname verilip verilmediği, incelenir.

Ticari faaliyetler

MADDE 35- (1) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu; 5520 Kurumlar Vergisi Kanunu ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri gereğince,

- a) Ticari faaliyeti ile ilgili olarak Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri gereğince iktisadi işletme kurularak kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirilip ettirilmediği,
b) Kuruluşun iktisadi işletmesinin ticaret siciline tescil ettirilip ettirilmediği,
c) İktisadi işletmenin gelir gider işlemlerinin, kuruluşun gelir gider işlemlerinden ayrı olarak bu işletmenin Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tutmak zorunda olduğu defterlerinde izlenilip izlenilmediği,
incelenir.

5072 sayılı Kanun karşısındaki durumu

MADDE 36- (1) Kuruluşun, tüzüğünde belirtilen amacı ve çalışma konuları itibarıyla kamu kurum ve kuruluşlarını, kamu hizmetlerini veya personelini desteklemek üzere kurulmuş olması durumunda 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanununun 2 nci maddesi gereğince,

- a) 31/01/2004 tarihinden sonra kurulmuş ise “kamu kurum ve kuruluşlarının ismini alamaz.” hükmüne uyulup uyulmadığı,
b) “Kamu kurum ve kuruluşların hizmet binaları ve müstemilatı içinde faaliyet gösteremez ve bu kuruluşlara ait araç ve gereci kullanamaz.” hükmüne uyulup uyulmadığı,
c) “Kamu kurum ve kuruluşlarının sundukları hizmetlerle ilgili olarak gerçek ve tüzel kişilerden ücret, bağış, katkı payı ve benzeri adlar altında herhangi bir karşılık alamaz.” hükmüne uyulup uyulmadığı,
ç) “Kamu hizmetlerinde kullanılan araç, gereç, evrak, form ve benzeri malzemenin, bu Kanun kapsamındaki dernek ve vakıflardan temin edilmesi istenemez.” hükmüne uyulup uyulmadığı,
d) “Kamu görevlileri görev unvanlarını kullanarak dernek ve vakıf organlarında görev alamaz.” hükmüne uyulup uyulmadığı,
e) “Dernek ve vakıf organlarında görev alan kamu görevlileri, bu görevleri nedeniyle ücret, huzur hakkı veya başka bir ad altında herhangi bir karşılık alamaz.” hükmüne uyulup uyulmadığı,
f) “Dernek ve vakıfların yardım toplama ve bağış kabul hizmetlerinde kamu görevlileri çalıştırılmaz.” hükmüne uyulup uyulmadığı,
g) “Kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerinden bu Kanun kapsamındaki dernek ve vakıflara ödenek, yardım veya herhangi bir kaynak aktarılamaz.” hükmüne uyulup uyulmadığı,
ğ) “Kamu kurum ve kuruluşları, personel maaş ve ücretlerinden, kaynağında kesinti yaparak bu Kanun kapsamındaki dernek ve vakıflara aktarma yapamaz.” hükmüne uyulup uyulmadığı,
h) “İhaleyi yapan kurum ve kuruluş bünyesinde bulunan veya bu kurum ve kuruluşlarla ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf ve dernekler ile bunların sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketler, bu kurum ve kuruluşların 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa göre yapacakları ihalelere katılamazlar.” hükmüne uyulup uyulmadığı,
incelenir.

Yardım toplama

MADDE 37- (1) 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu ile bu Kanunun uygulanmasına ilişkin olarak 27/12/1999 tarih ve 23919 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin hükümleri gereğince,

- a) Yardım toplama faaliyeti bir ilin birden fazla ilçesini kapsıyorsa o ilin valisinden, bir ilçenin sınırları içinde ise o ilçenin kaymakamından; yardım toplama faaliyeti birden fazla ili kapsıyorsa kuruluşun yerleşim yerinin bulunduğu ilin valisinden izin alınıp alınmadığı,

b) Kuruluş, Cumhurbaşkanınca izin almadan yardım toplayabilecek kuruluşlardan ise bu Yönetmelik kapsamına giren yardım toplama faaliyetlerini 2860 sayılı Kanununun 7 nci maddesi ile tespit edilen usule göre ilgili ve yetkili makamlara faaliyet sonunda Yardım Toplama Sonuç Bildirimi (Ek-4) formu ile bildirim yapıp yapılmadığı,

c) Kuruluş tarafından yürütülmüş olan yardım toplama faaliyetlerinin makbuzla, belirli yerlere kutu koyarak, bankalarda hesap açtırarak, yardım pulu çıkararak, eşya piyangosu düzenleyerek, kültürel gösteriler ve sergiler yoluyla, spor gösterileri, gezi ve eğlenceler düzenlemek veya bilgileri otomatik ya da elektronik olarak işleme tâbi tutmuş sistemler kullanmak suretiyle yapıp yapılmadığı,

ç) Yardım toplama faaliyetinin izin verilen süre içinde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği,

d) Yardım toplama faaliyetinde çalıştırılan kamu görevlileri (Silahlı Kuvvetler, adli ve idari yargıda görevli hakim ve savcılar ile güvenlik kuvvetleri mensupları ve özel kolluk görevlileri çalıştırılmaz) için mülki idare amirinden izin alınıp alınmadığı,

e) Yardımların, izin veren makam tarafından yardım toplama faaliyetinde görev alması uygun görülen ve kendilerine kimlik belgesi verilen kişiler tarafından toplanılıp toplanılmadığı,

f) Yardım toplama faaliyetinde kullanılmak üzere bastırılan makbuzlarla ilgili hususlarda Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde belirtilen hususlara uyulup uyulmadığı,

g) Yardım toplama faaliyetlerinde kullanılan makbuz ve biletleri kaydetmek üzere notere veya sivil toplum birimine tasdik ettirilmiş örneği Yönetmelik Ek-3'te bulunan makbuz-bilet kayıt defterinin tutulup tutulmadığı,

ğ) Makbuz ve biletlerin, yardım toplama faaliyetlerinde görev alanlara sayman üye tarafından zimmetle teslim edilip edilmediği,

h) Yardım toplamakla yetkili ve görevli kişilerin en geç on beş günde bir topladıkları yardımı sorumlu sayman üyeye teslim edip etmedikleri veya bu amaçla bankalarda açılmış bulunan hesaba yatırıp yatırmadıkları,

Toplanan yardım miktarının bilanço esasına göre defter tutan dernek ve vakıflar için yirmi beş bin Türk Lirasını aşması halinde toplanan paranın süre beklenmeksizin saymana teslim edilip edilmediği veya bankaya yatırılıp yatırılmadığı,

Bunun dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlar için ise toplanan yardım miktarının on bin Türk Lirasını aşması halinde toplanan paranın süre beklenmeksizin bankaya yatırılıp yatırılmadığı,

ı) Sorumlu kurullar tarafından, yardım toplama süresinin bitiminden itibaren on gün içinde toplanan yardımın kesin hesabı çıkarılarak bir örneğinin izin veren makama verilip verilmediği,

Kesin hesabın verildiği tarihten itibaren doksan gün içinde yardım toplama faaliyeti sonunda elde edilen gelirin harcanmasına ilişkin bilgileri içeren Yardım Toplama Sonuç Bildiriminin (Ek-4) izin veren makama bildirilip bildirilmediği,

i) Yardım toplama faaliyetinde Yardım Toplama Kanununun 24 üncü maddesinde belirtilen oranlara uyulup uyulmadığı,

j) Yardım toplama faaliyeti sonucunda elde edilen gelirlerin, yardım toplama faaliyeti için öngörülen amaç doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığı, incelenir.

Yurt açma

MADDE 38- (1) Dernekler Kanunu'nun 26 ncı ve Dernekler Yönetmeliği'nin 95 inci maddeleri ile 11/09/2020 tarihli ve 31241 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe

giren Ortaokul ve Ortaöğretim Kurumları Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliğinin hükümleri gereğince,

a) Öğrenci yurdunun, kuruluşun tüzüğünde gösterilen amacı gerçekleştirmek üzere eğitim ve öğretim faaliyetleri için açılmış olup olmadığı,

b) Kuruluş tarafından açılmış olan öğrenci yurdu için Milli Eğitim Bakanlığından ve Valilikten yurt açma izin belgesi alınıp alınmadığı,

c) Yurt açma izin belgesinin birer suretinin bu izin belgesinin alındığı tarihten itibaren on beş gün içinde sivil toplum birimine verilip verilmediği,

ç) Yurtta, Ortaokul ve Ortaöğretim Kurumları Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine uygun hareket edilip edilmediği,

d) Yurtta açılan kurslar için yetkili mercilerden izin alınıp alınmadığı,

e) Yurdun gelir ve gider işlemlerinin mevzuata uygun yürütülüp yürütülmediği,

f) Yurtta ücret karşılığında hizmet verilmekte ise işlemlerin vergi mevzuatına uygun yürütülüp yürütülmediği,

incelenir.

Diğer konular

MADDE 39- (1) Dernekler mevzuatı ve diğer ilgili mevzuat hükümleri gereğince,

a) Kuruluşun adına yürütülmekte olan faaliyetler ve yapılan harcamalarla ilgili olarak yönetim kurulunca usulüne uygun kararlar alınıp alınmadığı; bu kararlara uyulup uyulmadığı,

b) Kuruluşun tüzüğünde gösterilen amaç ve amacın gerçekleştirilmesi için sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusunda faaliyet gösterilip gösterilmediği; defter, hesap ve kayıtların mevzuata ve tüzüğe uygun olarak tutulup tutulmadığı hususlarında denetleme kurulunca dernek tüzüğünde belirtilen aralıklarla denetim yapılarak, sonuçlarını bir rapor halinde yönetim kuruluna ve toplandığında genel kurula sunulup sunulmadığı,

c) Kuruluşun çalıştırdığı personel için sigorta bildirimini yapılıp yapılmadığı,

ç) Kuruluşun ücretli olarak çalıştırdığı personele yapmış olduğu ücret ödemeleriyle ilgili olarak 4857 sayılı İş Kanunu hükmü gereğince ücret hesabını gösterir imzalı ücret pusula düzenleyerek bu belgenin çalıştırılan personele verilip verilmediği,

d) Kuruluşta, aylık ücretle çalıştırılan personele usulüne uygun bordro; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi kapsamında olan ödemelerde ise usulüne uygun gider pusulası düzenlenip düzenlenmediği; yapılan bu maaş veya ücret ödemeleri nedeniyle vergi tevkifatı yapılarak ilgili kuruma yatırılıp yatırılmadığı,

e) Dernekler Kanununun 29 uncu maddesinde belirtilen ad, işaret ve sembollerin kullanılıp kullanılmadığı,

f) Kamu yararına çalışma niteliği bulunan derneklerin yöneticileri ve denetçileri ile bu derneklerin şube başkanlarının; Türk Hava Kurumu ve Türkiye Kızılay Derneği'nin genel yönetim ve merkez denetleme kurulu üyeleri ile genel merkez teşkilatında görev alanlarının mal bildiriminde bulunup bulunmadıkları,

g) Kamu yararına çalışma statüsü bulunan kuruluşların, belge ve arşiv yönetim faaliyetlerini 11 sayılı Devlet Arşivleri Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ve Devlet Arşivleri Başkanlığı'nın belirlediği usul ve esaslara göre yürütüp yürütmediği,

ğ) Kuruluşun kamu ile ilişkili faaliyeti varsa, bu faaliyetlerinde kalite güvence sistemlerini uygulayıp uygulamadığı,

(Örneğin: 5624 sayılı Kan ve Kan Ürünleri Kanunu'nun 3 üncü maddesinin (e) bendinde yer alan "Hizmet birimi açan ve işletenlerin bu Kanun kapsamındaki faaliyetlerini ulusal ve uluslararası kalite güvence programları çerçevesinde yürütmeleri zorunludur." hükmü gereğince Türkiye Kızılay Derneğinin bu alandaki faaliyetlerinde kalite güvence sistemlerini uygulaması gerekmektedir.)

h) Defterlerinde ve diğer kayıtlarında ve Türkiye Cumhuriyetinin resmi kurumlarıyla yazışmalarında Türkçeden başka bir dilin kullanılıp kullanılmadığı,

ı) Kuruluşun, yönetim ve denetim kurullarının kamu görevlisi olmayan başkan ve üyelerine verilmekte olan ücretler ve her türlü ödenek, yolluk ve tazminatlar ile kuruluşun hizmetleri için görevlendirilecek üyelere verilecek gündelik ve yolluk miktarlarının genel kurul tarafından tespit olup olunmadığı,

i) Kuruluşun, üst kuruluşunun genel kurulunda en az üç üye ile temsil olup olunmadığı ve bu temsilcilerin kuruluşun genel kurulunda seçilmiş olup olmadığı,

j) Kuruluşun, kurulma işlemi sırasında aranılan nitelikleri kaybedip kaybetmediği,

k) 2847 sayılı Türkiye Emekli Subaylar, Emekli Astsubaylar, Emekli Uzman Erbaşlar, Harp Malulü Gaziler, Şehit Dul Ve Yetimleri İle Muharip Gaziler Dernekleri Hakkında Kanun'la kurulmuş olan kuruluşun iş ve işlemlerinin ayrıca bu Kanunun hükümlerine de uygun olarak yürütülüp yürütülmediği,

l) 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanunu göre kurulmuş olan teşekkülün iş ve işlemlerini İçişleri Bakanlığınca onaylanmış statüsünde belirtilen hükümlere uygun olarak yürütülüp yürütülmediği,

m) Kuruluşun siyasi partilere maddi yardımda bulunup bulunmadığı,

n) Kuruluşun işlemlerinin 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanun ile 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanuna uygun yürütülüp yürütülmediği,

o) Kuruluşlar tarafından, Türk parası ve Türk parası ile ödemeyi sağlayan belge veya döviz çıkışlarında gümrük idarelerine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan nakit beyan formu ile beyanda bulunulması ve ilgili transferlerin yapılması konusunda Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karara ve bu Karara istinaden çıkarılan tebliğlere uyulup uyulmadığı,

ö) Kuruluşun iş ve işlemlerinde Dernekler Mevzuatı ve ilgili diğer mevzuatın yukarıda belirtilenler konular dışındaki emredici hükümlerine uyulup uyulmadığı, incelenir.

Denetimde yararlanılacak mevzuat

MADDE 40- (1) Denetimde öncelikle yararlanılacak mevzuat ve diğer kaynaklar.

a) Kanunlar;

1) 5253 sayılı Dernekler Kanunu,

2) 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu,

3) 5326 sayılı Kabahatler Kanunu,

4) 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun,

5) 1606 sayılı Bazı Dernek ve Kurumların Bazı Vergilerden, Bütün Harç ve Resimlerden Muaf Tutulmasına İlişkin Kanun,

6) 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu,

7) 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun,

8) 2847 sayılı Türkiye Emekli Subaylar, Emekli Astsubaylar, Emekli Uzman Erbaşlar, Harp Malulü Gaziler Şehit Dul ve Yetimleri İle Muharip Gaziler Dernekleri Hakkında Kanun,

9) 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Kanunu,

10) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu,

11) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu,

12) 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu,

13) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu,

- 14) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu,
- 15) 4857 sayılı İş Kanunu,
- 16) 7201 sayılı Tebligat Kanunu,
- 17) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu,
- 18) 5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Kontrol Kanunu,
- 19) 6415 sayılı Terörizmin Finansmanın Önlenmesi Hakkında Kanun,
- 20) 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun,
- 21) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu.
- 22) 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu.

b)Yönetmelikler;

- 1) Dernekler Yönetmeliği,
- 2) İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri Yönetmeliği,
- 3) Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik,
- 4) Ortaokul ve Ortaöğretim Kurumları Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliği,
- 5) Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmelik,
- 6) Dernek, Vakıf, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık ve Benzeri Teşekküllere Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Bütçelerinden Yardım Yapılması Hakkında Yönetmelik,
- 7) Gençlik ve Spor Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği,
- 8) Yükseköğrenim Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliği,
- 9) Spor Kulüpleri ve Spor Anonim Şirketleri Tescil Yönetmeliği,
- 10) Spor Kulüplerinin Genel Kurul ve Yönetim Kurulu Toplantılarının Elektronik Ortamda Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik,
- 11) Spor Kulüplerinin Birleşmesi ve Mal Varlığı Devri Yapmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik,
- 12) Spor Kulüpleri Tarafından Tutulacak Defter ve Kayıtlar Hakkında Yönetmelik,
- 13) Spor Kulüpleri ve Spor Anonim Şirketlerinin Borçlanma Sınırlamalarından Muafiyetlerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik.

c) Yönergeler;

- 1) İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri Görev ve Çalışma Yönergesi.

ç) Tebliğler;

- 1) 2005/1 sayılı Dernekler Tarafından Bastırılacak Alındı, Ayni Yardım Teslim ve Ayni Bağış Alındı Belgeleri ile Gider Makbuzları Hakkında Tebliğ,
- 2) 2005/2 sayılı Dernekler Tarafından Bastırılacak Alındı, Ayni Yardım Teslim ve Ayni Bağış Alındı Belgeleri ile Gider Makbuzları Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ,
- 3) 2006/1 sayılı Dernekler Tarafından Tutulan Üye Kayıt Defterinde Bulunması Gereken Bilgiler ile Bu Defterin Şekli Hakkında Tebliğ,
- 4) 2007/2 sayılı Dernekler Tarafından Tutulan Karar, Evrak Kayıt, Demirbaş ve İşletme Hesabı Defterlerinde Bulunması Gereken Bilgiler İle Bu Defterlerin Şekli Hakkında Tebliğ,
- 5) 225 sıra no'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği,
- 6) 251 seri no'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği,
- 7) 1 seri no'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği,
- 8) 442 seri no'lu Tahsilat Genel Tebliği,
- 9) 2008-32/34 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ.

d) Genelgeler ve hukuk müşavirliği görüşleri.